

Utjecaj bescarinske zaštite na uvoz i izvoz poljoprivrednih proizvoda

Beniković, Hrvoje

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:516659>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Hrvoje Beniković

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Utjecaj bescarinske zaštite na uvoz i izvoz
poljoprivrednih proizvoda**

Završni rad

Osijek, 2022.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Hrvoje Beniković

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Utjecaj bescarinske zaštite na uvoz i izvoz
poljoprivrednih proizvoda**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. prof. dr. sc. Tihana Sudarić, mentor
2. prof.dr.sc. Ružica Lončarić, član
3. doc.dr.sc. David Kranjac, član

Osijek, 2022.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda, smjer Agroekonomika

Završni rad

Hrvoje Beniković

Utjecaj bescarinske zaštite na uvoz i izvoz poljoprivrednih proizvoda

Sažetak:

U skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije uvozna dozvola može biti propisana kao uvjet uvoza, kao instrument za upravljanje tzv. licenčnim carinskim kvotama ili kao uvjet za primjenu preferencijalnih mjera. Prema trenutnom stanju zakonodavstva Unije, značajno je veći broj slučajeva u kojima uvozna dozvola služi za upravljanje carinskim kvotama ili kao uvjet za primjenu preferencijalne mjere nego onih u kojima ista predstavlja uvjet uvoza kao takvog. Izvozna dozvola za poljoprivredne proizvode može biti propisana kao uvjet izvoza tj. bez podnošenja dozvole izvoz nije dozvoljen. Odredbe i mjere propisane zakonodavstvom iz okvira Zajedničke poljoprivredne politike, a koje se tiču uvoza ili izvoza poljoprivrednih proizvoda u trgovini s trećim zemljama provodi Carinska služba države članice Europske unije.

Cljučne riječi: poljoprivredni proizvodi, carina, uvozne i izvozne dozvole kvote

21 stranica, 5 tablica, 6 slika, 10 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Undergraduate university study Agriculture, course Agroecconomics

BSc Thesis

The impact of tax-free protection on the import and export of agricultural products

Summary:

In accordance with the relevant legislation of the European Union, an import license can be granted as import condition, as an instrument for managing the so-called tariff rate quotas, or as a condition for application of preferential measures. According to the current state of the legislation of the European Union, there is a significantly greater number of cases in which the import permit serves to manage customs quotas or as a condition for the application of preferential measure than those in which it is an import condition. An export license for agricultural products can be granted as an export condition, i.e., without submitting a license, export is not allowed. Provisions and measures imposed by the legislation within the framework of the Common Agricultural Policy, which refer to the import or export of agricultural products in trade with third countries, are implemented by the customs authorities of EU member states.

Key words: agricultural products, customs, import and export tariff quota

21 pages, 5 tables, 6 figures, 10 references

BSc Thesis is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. MATERIJAL I METODE	2
3. REZULTATI I RASPRAVA	3
3.1. Politika međunarodne razmjene	3
3.1.1. Liberalizam	3
3.1.2. Protekcijonizam	3
3.1.3. Intervencionizam	3
3.2. Zajednička poljoprivredna politika Europske unije	4
3.3. Carinska zaštita	6
3.4. Bescarinska zaštita	7
3.5. Zakonodavstvo - carinske kvote	8
3.6. Uvozne dozvole, izvozne dozvole i licenčne kvote	9
3.6.1. Dozvole koje predstavljaju uvjet uvoza ili izvoza	10
3.6.2. Obrazac dozvole	11
3.6.3. Podnošenje deklaracije uz deklariranje uvozne ili izvozne dozvole	12
3.7. Zajednička pravila upravljanja carinskim kvotama	13
3.7.1. Carinske kvote 09.0074 i 09.0075	14
3.7.2. Carinska kvota 09.0076	17
3.8. Posebna pravila upravljanja carinskim kvotama	18
4. ZAKLJUČAK	20
5. POPIS LITERATURE	21

1. UVOD

U ovom završnom radu opisuju se pravila i primjena uvozne dozvole AGRIM, odnosno izvozne dozvole AGREX, a prilikom trgovine određenim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima s trećim zemljama. Naime, uvozna dozvola AGRIM može biti propisana kao instrument za upravljanje tzv. licenčnim carinskim kvotama ili kao uvjet za primjenu preferencijalnih mjera ili može biti propisana kao uvjet uvoza, a izvozna dozvola AGREX može biti propisana kao uvjet izvoza. Uvozne i izvozne dozvole za poljoprivredne proizvode propisane su Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/1237, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/1239, Uredbom Komisije (EZ) br. 1301/2006 i drugim relevantnim propisima. U radu je prikazano trenutno stanje zakonodavstva Unije, gdje je značajno veći broj slučajeva u kojima uvozna dozvola služi za upravljanje carinskim kvotama ili kao uvjet za primjenu preferencijalnih mjera nego onih u kojima predstavlja uvjet uvoza kao takvog. Isto tako u radu su navedeni neki primjeri proizvoda (uvoz žitarica i ječma za proizvodnju slada) za koje su potrebne dozvole koje predstavljaju uvjet uvoza ili izvoza te popis s podatkom o maksimalnoj količini za koju dozvola nije potrebna (izuzeta količina). Također u radu je opisana nadležnost izdavanja dozvola te svi postupci vezani za obrazac dozvole, kao i prava i obveze deklaranta pri podnošenju carinskih deklaracija te obvezama carinskih službenika prilikom provjere istih.

2. MATERIJAL I METODE

Glavni cilj ovog rada je istražiti, analizirati i objasniti važnost uvoznih i izvoznih dozvola prilikom uvoza ili izvoza određenim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima s trećim zemljama. Isto tako, definirati i objasniti i druge oblike bescarinske zaštite (kvote, kvalitativna ograničenja, antidampinške postupke, izvozne poticaje).

U radu će se primijeniti sekundarne baze podataka, kao i metode analize i sinteze podataka. Koristit će se dostupna literatura i propisi Europske unije koji su implementirani u Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Europske unije.

3. REZULTATI I RASPRAVA

3.1. Politika međunarodne razmjene

Vanjskotrgovinska politika uključuje skup mjera i instrumenata kojima država određuje trgovinu robom i uslugama s ciljem povećanja učinkovitosti proizvodnje. S raznovrsnim mjerama (carinama, zabranama itd.), vanjskotrgovinska politika definira količinu, smjer i vrstu međunarodne razmjene.

Najvažniji kriterij za podjelu vanjskotrgovinske politike je prema stupnju liberalizacije:

- Liberalistička (slobodna)
- Protekcionistička (carinska i bescarinska zaštita)
- Intervencionistička (izravne i neizravne mjere)

3.1.1. Liberalizam

Liberalizam u ekonomskom smislu je privredni sustav kojem je preduvjet politička sloboda pojedinca i sloboda njegovog ekonomskog djelovanja. Liberalizam se temelji ekonomskoj samostalnosti i pravnoj slobodi privrednih subjekata. U uvjetima liberalizma jača teorija savršene konkurencije, uslijed koje se u uvjetima slobodnog tržišta izvršava racionalna alokacija resursa. Međutim, nerazmjer u razvoju prvenstveno industrije pojedinih zemalja, te koncentracija i centralizacija kapitala, zahtijevale su pojavu protekcionizma i intervencionizma.

3.1.2. Protekcionizam

Protekcionizam je ekonomska doktrina u užem i širem smislu riječi. U užem smislu riječi protekcionizam uključuje zaštitu domaće privrede od uvoza, a u širem smislu riječi pored ograničavanja uvoza potiče povećanje vlastitog izvoza. Između brojnih zaštitnih mjera ističemo oblik zaštite: carinska zaštita i bescarinska zaštita.

3.1.3. Intervencionizam

Intervencionizam uključuje skup mjera u kojima gospodarski mehanizam neće regulirati samo tržište nego i država. Intervencionističke mjere mogu se podijeliti na: izravne mjere i neizravne mjere. Izravne mjere se usredotočuju na konkretne privredne subjekte, tj. pokrivanje gubitaka, sufinanciranje znanstveno-istraživačkog rada, državne nabavke itd. Neizravne mjere se usredotočuju na sve privredne subjekte te se u takve mjere svrstavaju carine, dozvole, zabrane itd. U vanjskotrgovinskom poslovanju velik se dio

intervencionističkih mjera nadovezuje na protekcionističke mjere. (Baban, Marijanović 1998)

3.2. Zajednička poljoprivredna politika Europske unije

Sukladno člancima 38. do 44. Ugovora o funkcioniranju EU uspostavlja se zajednička organizacija tržišta poljoprivrednih proizvoda, što podrazumijeva sve proizvode navedene u Prilogu I. Ugovora, uz izuzetak proizvoda ribarstva i akvakulture kako su definirani u zakonodavnim aktima Unije o zajedničkoj organizaciji tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture.

Tablica 1. Popis poljoprivrednih proizvoda obuhvaćen dodatkom I Ugovora o EU

Broj u briselskoj nomenklaturi	Opis proizvoda
Poglavlje 1	Žive životinje
Poglavlje 2	Meso i jestivi klaonički proizvodi
Poglavlje 3	Ribe i rakovi, mekušci
Poglavlje 4	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi i ptičja jaja; prirodni med
Poglavlje 5	
05.04	Crijeva, mjehuri i želuci od životinja (osim riba), cijeli i njihovi komadi
05.15	Proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu; mrtve životinje iz poglavlja 1 ili 3, neuporabive za ljudsku prehranu
Poglavlje 6	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće
Poglavlje 7	Jestivo povrće, neko korijenje i gomolji
Poglavlje 8	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma, dinja i lubenica
Poglavlje 9	Kava, čaj, začini, isključujući mate čaj (tarifni br. 09.03)
Poglavlje 10	Žitarice
Poglavlje 11	Proizvodi mlinske industrije; slad; škrob; inulin; gluten
Poglavlje 12	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana
Poglavlje 13	
Isključujući 13.03	Pektin
Poglavlje 15	
15.01	Prerađena svinjska mast (uključujući salo) i mast peradi
15.02	Neprerađene masti od goveda, ovaca ili koza, te loj proizveden iz ovih masti

15.03	Stearin od svinjske masti, ulje od svinjske masti, oleostearin, oleo ulje i ulje od loja, neemulgirani, nemiješani niti na drugi način pripremljeni
15.04	Masti i ulja riba i morskih sisavaca, rafinirani ili nerafinirani
15.07	Stabilna biljna ulja, tekuća ili kruta, sirova, rafinirana ili pročišćena
15.12	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla, hidrogenirani, rafinirani ili nerafinirani, ali dalje nepripremljeni
15.13	Margarin, imitacija sala i druge jestive masti
15.17	Ostaci dobiveni pri preradi masnih tvari ili voskova životinjskog ili biljnog podrijetla
Poglavlje 16	Prerađevine od mesa, riba, rakova, mekušaca
Poglavlje 17	
17.01	Šećer od šećerne repe i šećerne trske, krut
17.02	Ostali šećeri; šećerni sirupi; umjetni med (miješan ili ne s prirodnim medom); karamel
17.03	Melase, obezbojena ili ne
17.05	Aromatizirani ili obojeni šećeri, sirupi i melasa (uključujući vanilijin šećer ili vanilin), uz iznimku voćnog soka s dodanim šećerom u bilo kojem omjeru
Poglavlje 18	
18.01	Kako u zrnu, cijeli ili lomljeni, sirovi ili prženi
18.02	Ljuske, kore, opne i otpaci od kaka
Poglavlje 20	Proizvodi od povrća, voća ili ostalih dijelova biljaka
Poglavlje 22	
22.04	Mošt od grožđa, u fermentaciji, ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola
22.05	Vino od svježeg grožđa; mošt od grožđa čija je fermentacija zaustavljena dodatkom alkohola
22.07	Ostala fermentirana pića (npr. jabukovača, kruškovača, medovina)
Isključujući 22.08 i 22.09	Etilni alkohol ili neutralni alkoholi, denaturiran ili ne, bilo koje jačine, dobiven iz poljoprivrednih proizvoda navedenih u dodatku 1, isključujući likere, ostala alkoholna pića i složene alkoholne pripravke (poznate kao „koncentrirani ekstrakti“)- za uporabu u proizvodnji pića
22.10	Ocat i nadomjesci octa
Poglavlje 23	Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana
Poglavlje 24	
24.01	Nepretrađeni duhan, duhanski otpaci
Poglavlje 45	
45.01	Pluto prirodno, neobrađeno, drobljeno, granulirano ili mljeveno; otpaci od pluta
Poglavlje 54	

54.01	Lan, sirov ili prerađen, ali nepreden; lanena kučina i otpaci (uključujući otpadnu pređu i rastrgane tekstilne materijale)
Poglavlje 57	
57.01	Prava konoplja (<i>Cannabis sativa L.</i>), sirova ili prerađena, ali nepredena; kučina i otpaci od konoplje (uključujući otpadnu pređu i rastrgane tekstilne materijale)

Izvor: <https://www.kora.hr/>

Odredbe i mjere propisane zakonodavstvom iz okvira Zajedničke poljoprivredne politike, a koje se tiču uvoza ili izvoza poljoprivrednih proizvoda u trgovini s trećim zemljama provodi Carinska služba države članice. Stoga je potrebno jako dobro razumijevanje propisa kako carinskih tako i drugih jer je primjena mjera veoma složena. Temeljna Uredba kojom se uspostavlja Zajednička poljoprivredna politika je Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i vijeća o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda.

3.3. Carinska zaštita

Carina je oblik posrednog poreza za robu koja prelazi carinsku granicu na način da se na nju obračunava i naplaćuje carina. Carina čini razliku između tržišne cijene i cijene koju plaćaju domaći potrošači, proizvođači ili sama država. Glavne funkcije carine su zaštita domaće proizvodnje od inozemne konkurencije kao i prihod državnog proračuna. Ulaskom u Europsku uniju prihodi od carina R. Hrvatske sada čine prihod proračuna Europske unije.

3.3.1. Carinska vrijednost

WTO Sporazum o carinskoj vrijednosti u Hrvatskoj i Europskoj uniji je u direktnoj primjeni kroz Carinski zakonik Unije, Provedbenu uredbu, Delegiranu uredbu i Delegiranu prijelaznu uredbu. Isti predstavljaju temeljne propise o utvrđivanju carinske vrijednosti.

Carinska vrijednost čini vrijednost robe kada se određuje ad valorem carinu na uvoznu robu, tj. vrijednost robe utvrđenu prema carinskim propisima, a služi kao osnova za obračun uvoznih davanja na uvoznu robu.

Carinska vrijednost jedan je od temeljnih i najvažnijih instituta carinskog sustava, a njezin značaj proizlazi iz činjenice da se mehanizam carinske zaštite temelji na carinskoj vrijednosti i stopama carine kao najvažnijim elementima utvrđivanja zaštite. Kada se

primjenjuje načelo ad valorem carine, tj. carina prema vrijednosti robe, carinska vrijednost osnovom je za plaćanje carinskih i poreznih davanja, pa će, ako je se ne utvrdi pravilno, izazvati dvojak utjecaj pa uvoznik plaća manje ili više davanja, a carina ubire manje ili više prihoda državi, što prouzrokuje nezadovoljavajuću carinsku zaštitu.

Ad valorem carinske pristojbe znače da se carinu određuje od vrijednosti robe, tj. da je se obračunava na uvoznju ili izvoznju robu u fiksnom postotku od carinske vrijednosti i primjenjuje na zakonom propisane proizvode. Ad valorem carina ujedno je najprimjenjiviji način obračuna carine. Prema načinu obračuna, osim carina po vrijednosti (ad valorem), postoje i specifične carine što se temelje na osobitima mjerilima – količina, težina, volumen, područje, kapacitet, itd. – te kombinirane carine što su dijelom ad valorem, a dijelom specifične. Carinsku vrijednost uvezene robe utvrđuje se sukladno nacionalnim zakonima zemlje uvoznice, ali se nacionalni zakoni zemalja članica WTO-a moraju temeljiti na WTO Sporazumu o carinskoj vrijednosti što je neslužbeni naziv za sljedeće propise:

- članak VII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) iz 1994.
- Sporazum o primjeni članka VII. GATT-a, 1994. ▪ ministarske odluke (Odluka koja se odnosi na slučajeve kada carinska služba ima razloga posumnjati u istinitost deklarirane vrijednosti i Odluka o tekstovima koji se odnose na minimalne vrijednosti i uvoz kad ga obavljaju ovlašteni zastupnici).

3.3.2. Metode utvrđivanja carinske vrijednosti i pravilo hijerarhije

Prema Sporazumu WTO-a propisane su i primjenjuju se sljedeće metode utvrđivanja carinske vrijednosti:

1. metoda transakcijske vrijednosti
2. transakcijska vrijednost istovjetne robe
3. transakcijska vrijednost slične robe
4. deduktivna (izvedena) vrijednost
5. izračunata metoda
6. alternativna metoda.

3.4. Bescarinska zaštita

Pojam bescarinske zaštite podrazumijeva skup mjera (osim carina) pojedine zemlje u odnosu na druge, a u svrhu ograničavanja vanjskotrgovinske razmjene. Carine su

primarni oblik zaštite, dok je bescarinska zaštita sekundaran oblik zaštite domaće privrede. Razvrstavanje bescarinske zaštite je moguće na više načina, a neke od njih su: kvantitativne i kvalitativne mjere bescarinske zaštite, uvozne i izvozne bescarinske mjere, posredne i neposredne mjere bescarinske mjere, monopolske i državne bescarinske mjere i sl.

Podjela na kvantitativno-kvalitativne mjere bescarinske zaštite:

- a) Kvantitativne mjere bescarinske zaštite su one mjere kojima država ograničava uvoz odnosno izvoz dobara putem količina ili vrijednosti. To su izravne mjere ograničavanja uvoza ili izvoza i to kao kvote ili kontingenti i plafoni. Kvote ili kontingenti su apsolutne granice, koje mogu biti iskazane vrijednosno ili količinski, do kojih gospodarstvo može uvoziti ili izvoziti u određenom vremenskom razdoblju. Plafoni su specifične vrste ograničenja uvoza u sustav bescarinske zaštite EU. Za dobra su određeni tzv. plafoni tj. količine do kojih se može uvoziti uz korištenje utvrđenih beneficija. Kada uvezene količine pređu plafon uvode se pristojbe na dodatne količine uvezenih dobara.
- b) Kvalitativne mjere bescarinske zaštite su one mjere kojima država ograničava uvoz odnosno izvoz dobara putem propisa koji se odnose na kvalitetu robe. To su neizravne mjere ograničavanja uvoza ili izvoza. U te mjere ubrajamo norme, pakiranja, označavanja, oznake o porijeklu robe. (Wasserbauer, 2007)

3.5. Zakonodavstvo - carinske kvote

U zakonodavstvu Europske unije postoje dvije osnovne metode za upravljanje carinskim kvotama i to:

- prema kronološkom redu datuma prihvaćanja carinskih deklaracija (tzv. “first come – first served“ kvote, FCFS).Ovom se metodom upravlja većinom carinskih kvota Unije. Pravila za upravljanje ovim kvotama propisana su carinskim zakonodavstvom EU.
- sustavom uvoznih dozvola za poljoprivredne proizvode (tzv. licenčne kvote)

Temeljni propisi koji uređuju ovaj način upravljanja carinskim kvotama su Uredba Komisije (EZ) br. 376/2008 od 23. travnja 2008. o utvrđivanju zajedničkih detaljnih pravila za primjenu sustava uvoznih i izvoznih dozvola i potvrda o utvrđivanju unaprijed za poljoprivredne proizvode i Uredba Komisije (EZ) br. 1301/2006 od 31. kolovoza 2006.

o utvrđivanju zajedničkih pravila za upravljanje uvoznim carinskim kvotama za poljoprivredne proizvode kojima upravlja sustav uvoznih dozvola.

Carinska kvota je prethodno određena količina na koju se odnosi neka mjera. U zakonodavstvu Unije, kvote mogu biti donesene za potrebe provedbe sljedećih mjera:

- povlaštenih tarifnih mjera, neovisno jesu li sadržane u sporazumima koje je Unija sklopila s određenim zemljama ili skupinama zemalja ili su donesene jednostrano,
- autonomnih mjera koje predviđaju smanjenje ili izuzeće od carine,
- povoljnijeg tarifnog postupanja zbog prirode robe ili njezine uporabe u posebne svrhe,
- ostalih tarifnih mjera predviđenih drugim zakonodavstvom Unije.

U većini slučajeva, u okviru kvota se primjenjuje snižena stopa carine ili izuzeće od carine. Za razliku od toga, u slučaju zaštitnih mjera zajedničke trgovinske politike, jedina je svrha kvota osigurati izuzeće od primjene zaštitne carine, dok sama stopa carine u okviru kvote nije snižena.

3.6. Uvozne dozvole, izvozne dozvole i licenčne kvote

Podnošenje uvozne dozvole AGRIM ili izvozne dozvole AGREX definirano je pri trgovini određenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda s trećim zemljama. Uvozne i izvozne dozvole za poljoprivredne proizvode definirane su Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/1237, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/1239, Uredbom Komisije (EZ) br. 1301/2006 i drugim relevantnim propisima. Pravila upravljanja uvoznim i izvoznim carinskim kvotama na temelju dozvola propisana su Delegiranom uredbom komisije (EU) 2020/760 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/761. Ako je odnosnim propisom propisana uvozna dozvola AGRIM ili izvozna dozvola AGREX, informacije o obveznosti podnošenja i drugim uvjetima vezanim uz istu mogu se pronaći u integriranoj tarifi Zajednice (tzv. TARIC), koja u isto vrijeme pokriva zahtjeve zajedničke carinske tarife, statističkih podataka vanjske trgovine, trgovinske, poljoprivredne i drugih politika Zajednice koje se odnose na uvoz i izvoz robe (trgovinu s trećim zemljama). Naziv TARIC je akronim je od francuskog naziva „TARifIntégré de la Communauté“.

Uvozna dozvola za poljoprivredne proizvode može biti definirana kao uvjet uvoza, kao instrument za upravljanje licenčnim carinskim kvotama i kao uvjet za primjenu

preferencijalnih mjera. Znatno je veći broj primjene uvoznih dozvola koja služi za upravljanje carinskim kvotama ili kao uvjet za primjenu preferencijalnih mjera prema trenutnom stanju zakonodavstva Unije. Izvozna dozvola za poljoprivredne proizvode može biti definirana kao uvjet izvoza. Ovlaštenje za izdavanje dozvola za uvoz odnosno izvoz navedenih proizvoda u Republici Hrvatskoj ima: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Ulica grada Vukovara 269d, Zagreb.

3.6.1. Dozvole koje predstavljaju uvjet uvoza ili izvoza

U prilogu Uredbe 1237/16, Dio I, nalazi se popis proizvoda za koje je definirana uvozna dozvola.

Tablica 2. Maksimalne količine za koje ne treba dozvola nisu primjenjive za uvoz u okviru carinskih kvota ili preferencijalnih mjera.

A. Riža		
KN oznaka	Opis	Izuzeta količina
1006 20	Oljuštena (smeđa) riža, uključujući proizvode koji se uvoze u okviru carinskih kvota kako je navedeno u članku 2. stavku 1. točki (c)	1.000 kg
1006 30	Polubijela ili bijela riža, uključujući poliranu ili glaziranu, i uključujući proizvode koji se uvoze u okviru carinskih kvota kako je navedeno u članku 2. stavku 1. točki (c)	1.000 kg
1006 40 00	Lomljena riža, uključujući proizvode koji se uvoze u okviru carinskih kvota kako je navedeno u članku 2. stavku 1. točki (c)	1.000 kg
C. Sjeme:		
ex 1207 99 20	Sjeme sorti konoplje namijenjeno sjetvi	(-)
D. Lan i konoplja:		
5302 10 00	Prava konoplja, sirova ili močena	(-)
G. Ostali proizvodi		
1207 99 91	Sjeme konoplje koje nije namijenjeno sjetvi	(-)

H. Etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla		
ex 2207 10 00	Nedenaturirani etilni alkohol s volumnim udjelom alkohola 80 vol. % ili većim, dobiven od poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru	100 hl
ex 2207 20 00	Etilni alkohol i drugi alkoholi, denaturirani, s bilo kojim sadržajem alkohola, dobiveni od poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru	100 hl
ex 2208 90 91	Nedenaturirani etilni alkohol s volumnim udjelom alkohola manjim od 80 vol. %, dobiven od poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru	100 hl
Ex 2208 90 99	Nedenaturirani etilni alkohol s volumnim udjelom alkohola manjim od 80 vol. %, dobiven od poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru	100 hl

Izvor: <https://carina.gov.hr/>

U prilogu Uredbe 1237/16, Dio II, nalazi se popis proizvoda za koje je definirana izvozna dozvola.

Tablica 3. Maksimalne količine za koje ne treba dozvola nisu primjenjive za izvoz u okviru carinskih kvota ili preferencijalnih mjera

KN oznaka	Opis	Izuzeta količina
1006 20	Oljuštena (smeđa) riža	500 kg
1006 30	Polubijela ili bijela riža, uključujući poliranu ili glaziranu	500 kg

Izvor: <https://carina.gov.hr/>

3.6.2. Obrazac dozvole

Obrazac uvozne dozvole AGRIM i izvozne dozvole AGREX propisan je u Prilogu I. Uredbe 1239/16, a u oba slučaja se sastoji od primjerka za korisnika (1) i primjerka za tijelo nadležno za izdavanje dozvole (2).

EUROPSKA UNIJA — UVOZNA DOZVOLA AGRIM		
ZAMTJEV	1. Tijelo nadležno za izdavanje dozvole (naziv i adresa) AGENCIJA ZA PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI, RIBARSTVU I RURALNOM RAZVOJU ULICA GRADA VUKOVARA 289 D 10000 ZAGREB REPUBLIKA HRVATSKA	HR
	4. Podnošitelj (naziv, puna adresa i država članica)	
	7. Država izvoznica ☐ DA ☐ NE	8. Država podrijetla ☐ DA ☐ NE
	11. Ukupni iznos sredstava osiguranja	
13. PROIZVOD ZA UVOZ		
14. Trgovački naziv		
a) Neto masa ili druga jedinica mjere uz naznaku mjere isključivo	15. Opis u skladu sa kombiniranom nomenklaturom (KN)	16. Oznaka(oznake) KN
	17. Količina ⁽¹⁾ iskazana brojkama	18. Količina ⁽¹⁾ iskazana slovima
	20. Posebne pojedinosti	
NAPOMENE		
Mjesto i datum: Potpis podnošitelja zahtjeva:		

Slika 1. Uvozna dozvola AGRIM

Izvor: <https://carina.gov.hr/>

3.6.3. Podnošenje deklaracije uz deklariranje uvozne ili izvozne dozvole

Deklaracija za puštanje u slobodni promet mora biti popunjena u skladu s odredbama carinskog zakonodavstva i Pravilnika o popunjavanju jedinstvene carinske deklaracije. Prilikom deklariranja uvozne ili izvozne dozvole kad primjenjiva TARIC mjera zahtijeva predočenje uvozne ili izvozne dozvole, Polje 44 deklaracije mora, uključivati jednu od TARIC oznaka L001 ili Y036 ili X001, ovisno o slučaju, ili dvije TARIC oznake L001 i Y100 istovremeno.

Tumačenje navedenih oznaka:

- L001 (Uvozna dozvola AGRIM) + identifikacijski broj dozvole,
- X001 (Izvozna dozvola AGREX) + identifikacijski broj dozvole,
- Y100 (Posebni upis na uvoznoj dozvoli AGRIM) + „BB“ u polju identifikacijskog broja,
- Y036 (Deklarirana roba je izuzeta od prilaganja predmetne dozvole)

Naime, ako TARIC mjera zahtjeva prilaganje dozvole, a ista nije potrebna (npr. robu se ne pušta u slobodan promet već ju se privremeno uvozi, izvozi ili stavlja u postupak unutarnje proizvodnje), u polje 44/2 uvozne carinske deklaracije potrebno je upisati TARIC oznaku uvozne (L001) ili izvozne (X001) dozvole, a u polje za identifikacijski broj upisati tekst „dozvola nije potrebna“.

3.7. Zajednička pravila upravljanja carinskim kvotama

Od 01. siječnja 2021. u primjeni je Uredba (EU) 2020/1988 gdje su propisana pravila utvrđivanja metode upravljanja, razdoblja i podrazdoblja carinske kvote, zahtjevi u pogledu prerade, krajnje uporabe i kvalitete koje određeni proizvodi moraju ispuniti kako bi bili prihvatljivi za uvoz unutar carinske kvote kao i iznosi sredstava osiguranja, te popratni dokumenata koje treba priložiti, a koji predstavljaju uvjet za primjenu kvote.

Carinskim kvotama se raspoložuje na temelju kronološkog redoslijeda datuma prihvaćanja carinskih deklaracija za puštanje u slobodan promet. Metode upravljanja pridaju važnost zahtjevima za opskrbom postojećeg i novo nastajućeg proizvodnog, prerađivačkog i potrošačkog tržišta Unije u pogledu produktivnosti, efikasnosti i značaja opskrbe, kao i potrebe za očuvanjem ravnoteže tog tržišta. Količine neiskorištene na kraju razdoblja carinske kvote ne prenose se u sljedeće razdoblje. Uporaba određenih carinskih kvota uvjetovana je podnošenjem dokaza o podrijetlu. Potrebni popratni dokumenti podnose se zajedno s carinskom deklaracijom za puštanje predmetnih proizvoda u slobodni promet, a za primjenu određenih kvota traži se prilaganje potvrda o autentičnosti. Provedivost primjene izuzeća ili smanjenje stope carine u okviru određene carinske kvote prema kronološkom redoslijedu prihvaćanja zahtjeva može biti uvjetovana polaganjem sredstava osiguranja nadležnim tijelima. Sredstva osiguranja će biti oslobođena čim nadležno tijelo primi željeni dokaz da su zahtjevi povezani s tim sredstvom osiguranja ispunjeni. Ukoliko predmetni zahtjevi nisu u potpunosti ispunjeni, sredstva osiguranja oslobađaju se razmjerno količini za koju su zahtjevi ispunjeni.

Tablica 4. Pregled sredstava osiguranja kod primjene određenih carinskih kvota

Kvota	Vrsta robe i TARIC oznaka	Sredstvo osiguranja
09.0074	Tvrda pšenica s udjelom staklastih zrna 73% ili većim: 1001 19 00 12, 1001 19 00 18	5 eura na 1000 kg Po potrebi dodatno sredstvo osiguranja u skladu s čl. 11. Uredbe

09.0075	Tvrda pšenica i obična pšenica minimalne kvalitete koja ispunjava kriterije kvalitete navedene u Prilogu I. Uredbe: 1001 19 00 12, 1001 99 00 13	5 eura na 1000 kg Po potrebi dodatno sredstvo osiguranja u skladu s čl. 11. Uredbe
09.0076	Ječam za proizvodnju slada namijenjen uporabi u proizvodnji piva koje dozrijeva u posudama koje sadržavaju bukovinu („oštećena zrna“ i „zdrav ječam zadovoljavajuće prodajne kvalitete“ definirano čl. 8. Uredbe): 1003 90 00 20	85 eura na 1000 kg Ako je pošiljkama ječma za proizvodnju slada priložena potvrda o sukladnosti koju je izdao Federal Grain Inspection Service (FGIS) SAD-a u skladu s čl. 9. Uredbe: 10 eura na 1000 kg

Izvor: Institut za javne financije (2021)

3.7.1. Carinske kvote 09.0074 i 09.0075

Carinska kvota 09.0074 nepreferencijalna je i primjenjiva za uvoz tvrde pšenice s udjelom staklastih zrna 73% ili većim, a dostupna je za uvoz robe iz svih trećih zemalja, uz izuzeće primjene za Ujedinjenu Kraljevinu. Razdoblje carinske kvote određeno je od 1. srpnja do 30. lipnja, a količina koja je raspoloživa za svako razdoblje važenja iznosi 50.000.000,00 kg neto mase.

Pregled detalja kvote	
Redni broj kvote	090074
Datum početka	01.07.2022
Početna količina	50 000 000 kg
Balans	50 000 000 kg
Blokirana od	-
Suspendirana od	-
Kritičan datum	-
Datum zadnje raspodjele	-
Pridružena uredba	Uredba R1988/20
Datum završetka	30.06.2023
Stvarna količina	50 000 000 kg
Datum iscrpljenja	-
Blokirana do	-
Suspendirana do	-
Uvezena količina koja čeka raspodjelu	DDS
Datum zadnjeg uvoza	-
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> Povijest balansa Povijest događaja </div>	
Pridružene Taric oznake	
1001190012	
1001190018	
Pridružene potkvote	
-	
Podrijetlo	
1008 - Sve treće zemlje	

Slika 2. Prikaz detalja carinske kvote 09.0074

Izvor: Nacionalna TARIC aplikacija

Tablica 5. Kriteriji kvalitete pšenice

	Tvrda pšenica Oznaka KN 1001 19 00	Obična pšenica Oznaka KN 1001 99 00
Specifična masa u kg/hl veća od ili jednaka	80	78
Zrna koja su izgubila svoj staklasti izgled	najviše 20 %	-
Elementi koji nisu kvalitetna zrna pšenice	najviše 10 %	najviše 10 %
-polomljena i/ili smežurana zrna	najviše 7 %	najviše 7 %
-zrna oštećena štetnicima	najviše 2 %	najviše 2 %
-zrna koja je zahvatila fuzarioza, šarena zrna	najviše 5 %	-
-prokljajala zrna	najviše 0,5 %	najviše 0,5 %
Mješovite nečistoće (Schwarzbesatz)	najviše 1 %	najviše 1 %
Hagbergov broj padanja	najmanje 250	najmanje 230
Udio bjelančevina (13,5% vlage)	-	najmanje 14,6 %

Izvor: Institut za javne financije (2021)

Carinska kvota 09.0075 nepreferencijalna je i primjenjiva za uvoz tvrde i obične pšenice minimalne kvalitete koja ispunjava kriterije kvalitete navedene u tablici 5., a dostupna je za uvoz robe iz svih trećih zemalja, uz izuzeće primjene za Ujedinjenu Kraljevinu. Razdoblje carinske kvote definirano je od 1. siječnja do 31. prosinca, a količina koja je raspoloživa za svako razdoblje važenja iznosi 300.000.000,00 kg neto mase.

Pregled detalja kvote	
Redni broj kvote 090075	Datum završetka 31.12.2022
Datum početka 01.01.2022	Stvarna količina 300 000 000 kg
Početna količina 300 000 000 kg	Datum iscrpljenja -
Balans 300 000 000 kg	Blokirana do -
Blokirana od -	Suspendirana do -
Suspendirana od -	Kritičan datum -
Kritičan datum -	Uvezena količina koja čeka raspodjelu DDS
Datum zadnje raspodjele -	Datum zadnjeg uvoza -
Pridružena uredba Uredba R1988/20	
Povijest balansa	Povijest događaja
Pridružene Taric oznake	
1001190012	
1001990013	
Pridružene potkvote	
-	
Podrijetlo	
1008 - Sve treće zemlje	

Slika 3. Prikaz detalja carinske kvote 09.0075

Izvor: Nacionalna TARIC aplikacija

Carinska tijela prilikom svakog uvoza u okviru carinskih kvota 09.0074 i 09.0075 uzimaju radi provođenja ispitivanja uzorke zbog određivanja propisane kvalitete pšenice. Kako bi se osiguralo da su ispunjeni propisani kriteriji kvalitete za primjenu snižene stope carine unutar navedenih carinskih kvota u trenutku puštanja robe u slobodni promet polaže se sredstvo osiguranja, sukladno članku 2. Uredbe (EU) 2020/1987. Propisani iznos osiguranja iznosi 5 eura na 1000 kg. Polaže se i iznos posebnog osiguranja koji je jednak razlici između najviše uvozne carine i carine unutar kvote koja se primjenjuje za navedenu kvalitetu na dan prihvaćanja deklaracije za puštanje u slobodni promet, uz prilaganje prethodno navedenog iznosa osiguranja od 5 eura na 1000 kg. U primjeru kada je uz deklaraciju priložen Certifikat o sukladnosti FGIS-a iz Sjedinjenih Američkih Država ili Canadian Grain Commissiona, izuzetak je da nije potrebno priložiti posebno osiguranje, već se prilaže samo iznos od 5 eura na 1000 kg.

FPM 622-901
 June 2017

UNITED STATES DEPARTMENT OF AGRICULTURE
 FEDERAL GRAIN INSPECTION SERVICE
 U.S. GRAIN STANDARDS ACT

Approved OMB No. 0598-0011

OFFICIAL EXPORT INSPECTION CERTIFICATE

ORIGINAL
 US-XXXX-X-XXXX
 NOT NEGOTIABLE

LEVEL OF INSPECTION: ISSUED AT: DATE OF SERVICE:
 IDENTIFICATION: LOCATION: QUANTITY: (this is NOT a weight certificate)

GRADE AND KIND:
 RESULTS:
 REMARKS:

APPLICANT NAME: NAME OR SIGNATURE:
 ISSUING OFFICE:

This certificate is issued under the authority of the United States Grain Standards Act, as amended (7 U.S.C. 71 et seq.), and the regulations thereunder (7 CFR 900.5 et seq.). It is issued to show the grade, class, grain, quality, condition, or quantity of grain, in the condition of a sample, as required for the storage or transportation of grain, or other type activity to which an agreement is often given. The statements on this certificate are considered true as the law requires the inspection to be made under the authority of the United States Grain Standards Act. The certificate shall not be considered negotiable. It is issued for all grain of the U.S. except grain of the United States of America or grain of other origin or other interest in which it is required for the storage or transportation of grain, or other type activity to which an agreement is often given. The certificate shall not be considered negotiable. It is issued for all grain of the U.S. except grain of the United States of America or grain of other origin or other interest in which it is required for the storage or transportation of grain, or other type activity to which an agreement is often given.

Slika 4. Obrazac Certifikata FGIS-a iz SAD-a

Izvor: <https://carina.gov.hr/>

Canadian Grain Commission / Commission canadienne des grains

CERTIFICATE FINAL FOR CANADIAN GRAIN / **CERTIFICAT FINAL DE GRAIN CANADIEN**

Certificate no. 313502 / N° de certificat

Vessel / Navire	Port	Date
Product / Produit	Grade	Weight in tonnes / Poids en tonnes métriques
Stowage / Aemmagé		
Remarks / Remarques		

For account of / Pour le compte de

Inspector / Inspecteur: IW 300 / Weigher / Plieur: / Verified by / Vérifié par: 2006-12

CCG Industry Services - ISO 9001:2000 - Services à l'industrie CCG

Slika 5. Obrazac potvrde o sukladnosti koji izdaje Canadian Grain Commission

Izvor: <https://carina.gov.hr/>

3.7.2. Carinska kvota 09.0076

Carinska kvota 09.0076 je nepreferencijalna i uvjetovana uporabom u posebne svrhe, primjenjiva za uvoz ječma za proizvodnju slada namijenjenog uporabi u proizvodnji piva koje dozrijeva u posudama koje sadrže bukovinu, a dostupna je za uvoz predmetne robe iz svih trećih zemalja, uz izuzeće primjene za Ujedinjenu Kraljevinu. Primjenjiva stopa carine za treće zemlje iznosi 93 eura na 1000 kg, dok snižena stopa carine unutar carinske kvote iznosi 8 eura na 1000 kg. Razdoblje carinske kvote definirano je od 1. siječnja do 31. prosinca , a određena količina raspoloživa za svako razdoblje važenja iznosi 20.789.000,00 kg neto mase.

Pregled detalja kvote	
Redni broj kvote	090076
Datum početka	01.01.2022
Početna količina	20 789 000 kg
Balans	20 789 000 kg
Blokirana od	-
Suspendirana od	-
Kritičan datum	-
Datum zadnje raspodjele	-
Pridružena uredba	Uredba R1988/20
Datum završetka	31.12.2022
Stvarna količina	20 789 000 kg
Datum iscrpljenja	-
Blokirana do	-
Suspendirana do	-
Uvezena količina koja čeka raspodjelu	DDS
Datum zadnjeg uvoza	-

Povijest balansa	Povijest događaja
Pridružene Taric oznake	
1003900020	
Pridružene potkvote	
-	
Podrijetlo	
1008 - Sve treće zemlje	

Slika 6. Prikaz detalja carinske kvote 09.0076

Izvor: Nacionalna TARIC aplikacija

Upotreba carinske kvote 09.0076 uvjetovana je ispunjavanjem posebnih odredbi prema kriteriju kvalitete ječma za koji se uzimaju uzorci zbog provjere kvalitete, postupak uporabe u posebne svrhe i polaganje dodatnog jamstva. Ako se neka odredba ne ispuni primjena carinske kvote nije moguća.

3.8. Posebna pravila upravljanja carinskim kvotama

Posebna sektorska pravila za proizvode žitarica uređena su člankom od 7. do 11. predmetne Uredbe. Upotreba pojedinih kvota za proizvode žitarica zahtjeva definiciju proizvoda, zahtjev u pogledu kvalitete, dostaviti propisani dokaz o podrijetlu, stavljanje u postupak uporabe u posebne svrhe, polaganje sredstava osiguranja, kao i uzimanje uzoraka. Za primjenu kvota iz sektora riže propisano je njezino stavljanje u postupak uporabe u posebne svrhe, polaganje sredstava osiguranja odnosno predočenje potvrde o podrijetlu. Za uvoz voća i povrća te prerađenih proizvoda od voća i povrća može se primijeniti kvota ukoliko proizvodi udovoljavaju propisanoj definiciji proizvoda i ako se za njih priloži potvrda o autentičnosti ili drugi propisani dokument. Prilikom uvoza vina obveza je prilaganja dokumenta VI-1 ili izvotka VI-2, uz uvjet da se ne ostvaruju koristi od izvoznih subvencija. Prilikom uvoza proizvoda od govedine i teletine u okviru carinskih kvota potrebna je definicija proizvoda, stavljanje u postupak uporabe u posebne svrhe, polaganje propisanih sredstava osiguranja te podnošenje propisanih certifikata. Definicija proizvoda i obveza stavljanja predmetnih proizvoda u postupak uporabe u

posebne svrhe propisana je za primjenu carinskih kvota za sektor mlijeka i mliječnih proizvoda.. Uvoz unutar kvote iz sektora svinjetine podliježe definiciji proizvoda. Uvjeti za uvoz iz sektora ovčjeg i kozjeg mesa unutar carinskih kvota regulirani su predmetni proizvodi, koeficijenti za izračun količina neto mase proizvoda, te dostavljanje propisanih i na odgovarajući način popunjenih dokaza o podrijetlu.

4. ZAKLJUČAK

Odredbe i mjere propisane zakonodavstvom iz okvira Zajedničke poljoprivredne politike, a koje se tiču uvoza ili izvoza poljoprivrednih proizvoda u trgovini s trećim zemljama provodi Carinska služba države članice Europske unije. Pisanjem završnog rada utvrđeno je da Europska unija provodi zajedničku poljoprivrednu politiku u cilju povećanja poljoprivredne produktivnosti, unapređivanja tehničkog napretka i osiguranja racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje te učinkovitog korištenja čimbenika proizvodnje i osobito radne snage. Stabiliziranjem uvoza i osiguranjem dostatnih količina proizvoda carinske kvote predstavljaju izuzetak od postupanja, a temeljem njihove primjene ostvaruje se pravo na sniženu ili nultu stopu carine u okviru određene carinske kvote. Ograničenje carinskom kvotom konkretnije je i izglednije nego ograničenje carinom. Razlog za uvođenje kvote je nesigurnost na tržištu nabave. Dodatna potreba za uvođenjem kvote je stanje na domaćem tržištu gdje je potražnja jako neelastična.

5. POPIS LITERATURE

1. Baban. Lj., Marijanović G. (1998): Međunarodna ekonomija, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 117-129
2. Europska unija (2013.): Carinski zakonik unije.
<https://www.zakon.hr/z/862/Carinski-zakonik-EU> (9. lipanj 2022.)
3. Europska komisija. Zajednička poljoprivredna politika.
https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy_hr (11. srpanj 2022.)
4. Institut za javne financije (2021): Upravljanje uvoznim carinskim kvotama za poljoprivredne proizvode, Carinski vjesnik, broj 2, 17-27
5. Institut za javne financije (2021): Posebnosti u primjeni First come – first served carinskih kvota iz sektora žitarica, Carinski vjesnik, broj 4, 48-58
6. Ministarstvo financija, Carinska uprava. Uvozne dozvole, izvozne dozvole, licenčne kvote.
<https://carina.gov.hr/propisi-i-sporazumi/carinska-tarifa-vrijednost-i-podrijetlo/zajednicka-agrarna-i-trgovinska-politika/upute-i-pojasnjjenja-carinske-uprave/uvozne-dozvole-izvozne-dozvole-i-licencne-kvote/4133> (12. srpanj 2022.)
7. Ministarstvo financija, Carinska uprava. Antidampinške i kompenzacijske carine.
<https://carina.gov.hr/propisi-i-sporazumi/carinska-tarifa-vrijednost-i-podrijetlo/zajednicka-agrarna-i-trgovinska-politika/upute-i-pojasnjjenja-carinske-uprave/antidampinske-i-kompenzacijske-carine/8488> (13. srpanj 2022.)
8. Ministarstvo financija, Carinska uprava. Uvoz žitarica i riže iz trećih zemalja.
<https://carina.gov.hr/propisi-i-sporazumi/carinska-tarifa-vrijednost-i-podrijetlo/zajednicka-agrarna-i-trgovinska-politika/upute-i-pojasnjjenja-carinske-uprave/uvoz-zitarica-i-rize-iz-trecih-zemalja/8530> (12. srpanj 2022.)
9. Ministarstvo financija, Carinska uprava.
10. Narodne novine, službeni list Republike Hrvatske. Popis poljoprivrednih proizvoda obuhvaćenih dodatkom I. (2014.).
https://www.kora.hr/upload_data/site_files/prilog1.pdf (11. srpanj 2022.)
11. Wasserbauer, B.: Osnove ekonomije, Veleučilište u Karlovcu, 2. dopunjeno izdanje, Karlovac, 2007., str.294.
12. UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 376/2008 od 23. travnja 2008. o utvrđivanju zajedničkih detaljnih pravila za primjenu sustava uvoznih i izvoznih dozvola i potvrda o utvrđivanju unaprijed za poljoprivredne proizvode

<https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/CTVP/Uredba%20376-2008%20o%20sustavu%20uvoznih%20-%20izvoznih%20dozvola.pdf>(01.rujan 2022.)